

hanem általában a művelt európai emberek között is. Hiszen nem volt még kor, amelyben legalább latin nyelvű korszerű írárok nem jelentek volna meg. Mindig megalakították az új fogalmak latin megnevezéseit is; s ez annál könnyebb volt, mert hiszen a legtöbb modern műszó is görög-latin eredetű. Ennek a „modern latin“ szókincsnek, mely a Juventus több évtizedes multjából, de sok más régebbi és újabb szótárból latin nyelvű társalgó könyvekből és külföldi latin folyóiratok szókincséből tevődött össze, összegyűjtésére és rendszeres földolgozására vállalkozott Wagner József, a Juventus lelkes szerkesztője, ki kb. 8.000 modern fogalomnak adja meg a latin megfelelőjét vagy körülírását izléses kis szótárában. Megvan itt a palacsintától (laganum frixum) és robbanó motortól (motor explosivus) a repülőgépig (aëroplanus) minden. A mellett a szótáríró, hogy minél több új anyagot hozhasson, lehetőleg csak azokat a modern fogalmakat adja, amelyek a közkézen forgó magyar-latin szótárakban eddig még nem voltak meg.

Nem térünk ki most arra a lehetőségre és törekvésre, hogy ez a megújított és bővített latin volna legalább is olyan jó segédnyelv a művelt emberek számára mint pl. az eszperanto — hiszen a latint úgyis mindenütt tanítják — hanem tisztán csak nevelési szempontból mérlegelve ennek a szép műnek megjelenését, megállapíthatjuk, hogy Wagner szótára nagyon megkönnyíti majd az érdeklődő ifjúságnak nemcsak a Juventus olvasását, hanem a benne való önálló dolgozást is. Így kialakul a a természetes önálló tevékenységi lehetőség a latin nyelvből is, aminek egyik hathatós ösztönzője a nem csekély vonzóerővel bíró publicitás. Ennek pedig a nevelő-oktatás szempontjából kétségtelenül nagy jelentősége van. Ezért üdvözljük őszinte örömmel mi középiskolai nevelők ezt az új latin szótárt, aminek minden lelkes latin tanár és törekvő felsős diák kezébe kellene kerülnie. Igazán mérsékelt ára ezt lehetővé is teszi.

Papp János.

Simon Elemér: Összefoglaló mennyiségtan (I.—VIII.) — Árpád nyomda és könyvkiadó. Szeged. 1935. 207 l.

A matematikai tankönyvkérdés megoldásának érdekes és megfontolásra méltó kísérlete Simon Elemér könyve. A mennyiségtan tanításának gyakorlata közben ugyanis sokszor felvetődött már a kérdés, vajjon szükséges-e olyan tankönyv, amely gondos részletességgel és teljes módszerességgel dolgozza fel a tantervi anyagot, avagy nem felelne-e meg olyan kézikönyv, amely az anyag leglényegesebb részeinek csak lexikális vázlatát nyújtja és a módszeres részletező munkát az iskolára, illetve a tanárra bizza?

Bizonyos, hogy a matematikánál a tankönyvnek nincs olyan determináló, olyan központi szerepe, mint az irodalmi, az idegen nyelvi vagy az u. n. narratív tárgyakkal. A legtöbb szaktanár egyáltalában nem, vagy csak a legritkább esetben kívánja valamely didaktikai egységnek a tankönyvhöz pontosan alkalmazkodó megtanulását. Természetesen a lehetőségek szerint ragaszkodnia kell a könyv tanításmenetéhez, hogy a gyengébb tehetségű tanulók benne biztos útmutatást és hasznos támogatást kaphassanak. A gyakorlat mégis azt mutatja, hogy a legtöbb nyilvános tanuló könnyen nélkülözi. (Nem így a magántanuló, akinek a bő részletességgel és minél alaposabb módszerességgel megírt matematikai tankönyvre bizony nagy szüksége van. Amde a magántanuló érdekei nem lehetnek itt mértékadók a nagy többségéhez képest.) Fontosabbnak látjuk az ilyen kompendiumszerű könyvnek azt az előnyét, hogy mellette a tanuló munkája értékesebbé válhatik, mert teljes energiával kell az iskolai közös munkában részt vennie. Fokozza a tanár munkájának intenzitását is, hiszen mindent

az óra módszeres kihasználására kell építenie. (De nem fájulna-e el ez az állapot újra a méltán kifogásolt jegyzetgyártással?) Minthogy az ilyen összefoglaló könyv a tananyagnak csak leglényegesebb részeire terjeszkedik ki, biztató lépésnek kell tekintenünk az olcsó, országosan egységes tankönyv bevezetésének ideális állapota felé is.

A szerző helyesen mutat rá előszavában arra, hogy összefoglaló könyve alkalmazásának elengedhetetlen feltétele a hozzásimuló, gondos alapossággal szerkesztett példatár. (Sok éven át volt országszerte használatban egy ilyen kompendium, a Grész Leo-féle. Eltekintve attól, hogy a középiskolai mennyiségben anyagának azóta végzett redukciója folytán már idejét multá, azért sem tehetné nélkülözhetővé a tankönyvek használatát, mert nem volt példatára). A példatárnak olyannak kell lennie, hogy benne a tanuló jól tájékoztató útmutatásokat kapjon a nélkül, hogy az önálló munkára való szoktatás és az öntevékenységre való nevelés szempontjai háttérbe szorulnának. Ha szerző ígért példatára ki fogja elégíteni ezeket a várakozásokat, véleményünk szerint könyvei nagyon jól fognak megfelelni a kitűzött célnak.

Az anyag gondos elrendezése, a színes rajzok áttekinthetősége és érthetősége igazi értékei a könyvnek. Ha újabb kiadásra kerülne sor — ami a fokozatosan életbelépő új tanterv miatt is előrelátható —, abból ki kellene küszöbölni a szakkifejezésekben itt-ott található pontatlanságokat, el kellene hagyni a már ma is feleslegessé vált fejezeteket (értékpapírszámítások, számrendszerek), viszont pótolni kellene egyet-kettőt (pl. a tiszta másodfokú egyenleteket, a lapszög-élszög-testszög fogalmát), végül módosítani kellene egy-két tárgyalásmódon (pl. a körcikk területe, a $\sin(\alpha + \beta)$ levezetése).

Érdeklődéssel és bizakodással várjuk szerző könyvének kiegészítéséül a jó példatárat, amely igazán hézagpótló lenne mai viszonyaink között.

p. z.

Dr. Bittenbinder Miklós, A Szent Orsolya-rend leánynevelési rendszere.
Budapest, 1936. Korda kiadás. 12. l.

Rövid, tömör összefoglalás a nevezett szerzetesrend alapítójától, Szent Angela anyától származó nevelési principiumokról s azoknak gyakorlatban való megvalósításáról. Kiemeli, hogy az Orsolyák zárdáiban folyó egészséges leánynevelés az étellel való szoros kapcsolatánál fogva középutat létesít a szélsőséges nevelési formák között. A növendék mindent megkap, amire szellemi és testi fejlődése érdekében szüksége van. Nevelésüket jellemző erősen családi vonással pedig tagjait kitűnően felkészíti az életre.

wj.

LAPSZEMLE

Magyar Tanítóképző. 1937. 1. sz.

Az 50. évfolyamába lépő folyóirat élén a Tanítóképző-intézeti Tanárok Országos Egyesületének elnöke: *Padányi-Frank Antal dr.* Célkitűzések félszázados évfordulóra címen azokat a kérdéseket tárja fel, amelyeknek megvalósításával a mai tanítóképzésünk jobbá lehetne. Első célnak a tanítóképzés kereteinek kibővítését látja, a szükséges belső reform kielégítése érdekében. Itt a tanítás anyagának megrostálása, a munka gyakorlatívá tétele, az ifjúság lelki életének tanulmányozása a főbb feladatok. Szerző még nevezetes körülménynek jelzi a tanárság állandó továbbképzését, a tanítóság és tanítóképző-intézeti tanárság szorosabb együttműködését, a jövő tanárnem-